

DAGSINS MEINING

Føroyingar fyri ES importkvotum?

ES hevur í árávis brúkt eitt oyðileggjandi hand-ilspolitiskt amboð, ið eitur importkvotur. Hetta amboð er í stríð við alt tað, ið til dømis WTO arbeiðir fyri og er eisini í stríð við ein marknað, har tann dugnaligasti fær mest burturúr.

Ístaðin fyri at dyrka ein potentiella ósemju mill-um føroyingar og danir, so eiga vit at steðga á, og diskutera sjálvt málið, t.v.s. ES importkvotur.

Føroyska fiskivinnan hevur í nógv ár liðið undir ES protektionismu í formi av ES importkvotum og øðrum handilspolitiskum forðingum, og tann kvotan, ið nú er skotin upp fyri laks hevði neyvnan fingið føroyska undirtøku, um ikki útlitini í alivinnuni vóru so slunkin, sum tey eru í løtuni. Spurningurin er so, um vit eiga at undirminera eina generella móttøðu móti ES importkvotum fyri ein lótvinning í alivinnuni, ið kann koma okkum aftur um brekku um fá ár. Føroyskar alifyrirøkur hava til dømis einki garanti móti dump-ingákærum seinni, sjálvt um ein ES importkvota verður ásett nú.

Hvar fer trúvriðið hjá føroyingum, um vit eru hart imóti importkvotum fyri ávísar fiskauðráttir, samstundis sum vit fylgja ráðunum frá Tjóð-veldisflokkinum og gera aktivt lobbyarbeiði fyri ES importkvotum fyri laks?

Føroyingar eiga heldur at rósa øllum initiativum, ið arbeiða imóti ES protektionismu og eiga sum skjótast, vísandi til málið um ES importkvotu á laks, at heita á dansku stjórnina um at royna at arbeiða fyri avtøku av øllum hinum ES import-kvotunum og øðrum handilspolitiskum forðing-um í ES, ið føroyska fiskivinnan og ikki minst rækjuvinnan liður undir.

Vit mugu endiliga ikki taka stuttskygdu ósingina um hetta mál fyri fult og skjóta okkum sjálvi í fótin við at aktivt at gera lobbyarbeiði til frama fyri eitt handilspolitiskt amboð, ið einans hevur ES protektionismu til endamáls. Føroysk vinnu-áhugamál eru best tænt við friari marknaðarat-kvota til ES marknaðin og ein og hvør import-pongva, ið ES fastsetur, tekur okkum enn eitt stig longur burtur frá hesum er so okkara meting.

Men hetta er eitt áhugavert mál, sum avgjørt eigur at fáa pláss í heimliga orðaskiftinum, har tað, sum longu ávíst, eru ymiskar áskoðanir millum politiskar flokkar og vinnulivsfólk. Sosialurin vil sum blað fegin leggja pláss til hetta orðaskiftið eins og aðra almenna debatt.

Sosialurin

Sosialurin

Sosialurin
 Stovnaður: 1927
Abrygdarblaðstjóri: Jan Müller
jan@socialurin.fo
Blaðstjóri: Eiríkur Lindenskov
eirikur@socialurin.fo
Figgjarleiðari: Tóki Højgaard
toki@socialurin.fo
Marknaðardeild: lysing@socialurin.fo
Jonhard Hammer jonhard@socialurin.fo
Gudny Langgaard gudny@socialurin.fo
Hjördis Gregersen hjordis@socialurin.fo

VIÐMERKINGAR

Munur er á sjónvarpsmonnum

Virgar T. Dalsgaard

Fyri stuttum fingi vit tey stimbrandi tíðindi, at danska TV2 hevði givið Óla Jacobsen eina treyta-leysa umbering fyri, at teir høvdu borið skeiv tíðindi um føroyskar fiskimenn! Soleiðis bera rættir tíðinda-menn seg at. Teir duga at biðja um frygiving, og tað er ofta alneyðugt hjá jour-nalistum! Danskir sjón-varpsjournalistar hava her sýnt fyrimyndarligan *etisk-an* atburð, sum føroyskir miðlamenn kundu lært av-bera nógv av.

Vit eru sjálvandi øll fegin um, at føroyskir fiskimenn fingi hesa umbering, og vit ynskja Fiskimannafelag-num og Óla Jacobsen hjartaligu tillukku við sigrinum!

Og nú átti broddurin at verið vendar móti teimum feiku føroysku keldum, sum hava forsynað TV2 við følskum upplýsingum um landsmenn teirra! Eingin av okkum trýr upp á harra Hermann Oskarsson ella Hoydals-feðgarnar og hvaðna minni upp á ørinda-drong Tjóðveldisfloksins, harra Sjørð Skaale. Vit kunnu tíverri heldur ikki vænta, at sjónvarpið, har tíðindasmiðurin, Øssur Winthereig ræður, fer at avdúka nakað sum helst um beistagerðir hjá tjóðveldis-monnum - tvørturimóti, - vit vita, at sjónvarpið er eitt koncentrerað tjóðveldis-reiður, sum antin kávar útyvir intrigurnar hjá Tjóð-veldisflokkinum ella loypir tær heilt um!

Innsent tilfar	
Av tí at vit fáa rættuliga nógv innsent tilfar sendandi – meira enn vit fáa í blaðið – hevur blaðleiðslan verið noydd at gjørt nakrar avmarkingar.	

Sosialurin í Norðoyggjum:	
Postsmoga 231	
Nólsøyar Pálsgeta 1, 700 Klaksvík	
tel. 458686 fax 458687	
e-post: klaksvik@socialurin.fo	
Sosialurin í Suðuroy:	
tel. 375364 fax 375464	
tel. 220727	
e-post: aki@socialurin.fo	
e-post: dagfinn@socialurin.fo	
Sosialurin í Eysturoy:	
Postsmoga 143, Saltangará	
tel. 447820 fax 449520	
tel. 228909	
e-post: vilmund@socialurin.fo	
Sosialurin í Vágum:	
360 Sandavágur	
tel. 333820, 220507 fax 333720	
e-post: edvard@socialurin.fo	
e-post: vagra@socialurin.fo	

Hvør føroyskur skølingur er so ynkiligur, at hann beinleiðis hevur bestilt hesa hetz móti sínum lands-monnum? Um ikki infan-tila ráðstevnan varð hildin á Christiansborg, og um ikki Oskarsson var sloppin í danska útvarpið at gorra um sitt gall móti blokkin-um, ja, hvussu í allari víðu verð skuldu so danskir TV2-journalistar nakrantíð fingið áhuga fyri føroysk-um fiskimonnum? Tað er nevniliga heilt ovarlaga í TV2, at føroyskir bakbit-arar hava ein av sínum trúgvastu allieraðu !

Sosialurin hevði í sam-bandi við umberingina frá TV2 eina sjáldsama løgna oddagrein. Teir fegnast, sum vera man um, at Óli hevur fingið uppreisn, men so klikkja teir niður á danska TV2, sum júst við umrøddu umberingini hev-ur borið seg bæði riddarliga og sømuliga at. .

Men Sosialurin loypir heilt um, at Óli týðuliga segði, at danskir TV2-menn ikki eru beinvegis sekir í skeivum tíðindafluttning - *tann beinleiðis seki skal finnast í Føroyum*. TV2 hevur einki annað gjørt enn runnið tey bakbitara-ørindi, teir vóru bestiltir til úr Fø-oyum!

Men munur er á miðla-monnum - hvussu ofta hevði ikki verið ynksiligt, at okkara ómansligu varp-arar eins og TV2 høvdu dugað at biðið um frygiving fyri teirra næstan reglu-ligu mistíðindi.Tað er ikki meiri enn slakir trigger mánaðir síðani, at bran-eggjaði *tíðindasmiðurin*,

Drúgvær greinar – greinar sum eru longri enn áleið 5.500 tekn, verða raðfestar lægri, og koma bert í blaðið, um pláss er fyri teimum. Tað er ein fyrimunur um vit fáa tilfarið umvegis teldupost ella á diskli.		

Lýsingar					
Freistir:	Tekstlýsingar	Størri lýsingar	Lýsingartorgið	Heilsanir	
Týsdagsblaðið	Mán.kl. 10	Frí. kl. 15	Frí. kl. 12	Frí. kl. 12	
Mikudagsblaðið	Týs. kl. 10	Mán. kl. 15	Mán. kl. 12	Mán. kl. 12	
Hósdagsblaðið	Mik. kl. 10	Týs. kl. 15	Týs. kl. 12	Týs. kl. 12	
Fríggjadagsblaðið	Hós. kl. 10	Mik. kl. 15	Mik. kl. 12	Mik. kl. 12	
Leygardagsblaðið	Frí. kl. 10	Hós. kl. 15	Hós. kl. 12	Hós. kl. 12	
Størri lýsingar, sum nógv arbeiði stendst av, mugu vera inni í góðari tíð og áðrenn ásettú freistir.					
Framhjápláss má umbiðjast í góðari tíð.					
Stødd:					
Ein heil síða í Sosialinum er 254 mm breið og 346 mm í hædd. Breiddin á einum teigi er 39mm og rúmið millum teigarar er 4mm.					
Innsent tilfar					
Fult navn skal vera undir innsendum tilfari. Innsendar greinar, har blaðleiðsl-an ikki er kunnað um bústæð og telefonnummar, verða ikki settar í blaðið.					

Opið bræv til Bjarna Djurholm, landsstýrismann í vinnumálum

Álvur Danielsen
Tórshavn

Undirritaði vil her við loyva sær at nema við nokur mál sum viðvikja ferðslulógini frá 1. juni 2000, umframt eftiransandi koyriroyndini hjá Bileftirliti Føroya. Og tá tygum eru í landsstýrismaður í ferðslumálum, og avvarð-andi landstýrismaður hjá Bileftirliti Føroya stili eg hetta brævið til tygum!

Um miðjan juni í fjør undir taxakoyring við ong-um ferðafólki! Hetta var klokkan 5.30 um morgunin, eingin ferðsla var á veg-num. Tá var eg so óansin at koyra 82 km/t í bygðum øki. Hetta var eitt mín-ut tykki ikki óforsvarligt, av tí at eg var totalt einsamallur á vegnum, men ov skjótt, sjálvsagt. Og eitt ferðslu-lógarbrot! Hetta hendi við Ringvegin tætt við Skóg-røkt Landsins. Hetta hevur so borið við sær, at undir-ritaði hevur verið tvungin at fara upp til eftiransandi koyriroynd vegna tann treytaða dómin eg tók við í hesum málinum.

Týsdagin 31. august 2004 kl. 13.00 móti eg so saman við øðrum til eftir-ansandi koyriroynd hjá Bilefterliti Føroya, sum tygum sum landstýris-maður varða av. Og makan til sjuskuta koyriroynd skal man leita leingi eftir:

1. Talan er um eina óreela víðgerð, og eina gjøg-numskundaða koyir-roynd, har ein verður feldur gjøgnum fellur og tulkingar, og hartil ófullfiggjaðar og ógreiðar tekningar við manglandi teksti.

2. Harnæst fær man bara 60 minuttir til at svara heili 60 spurningum har tú skalt lesa rættuliga nógvan tekst og hartil tekningar, umframt skelti. Og byrjar tímin so eitt sindur seint, og hevur lærarin klokku, sum ikki er røtt kann talan kanska gerast um bara 55 minuttir í besta føri. Henda dagin hevði eftiransandi sensorur-ir/lærarin hjá Bileftirliti Føroya hug at stytta royndina 5 minuttir. Men síðukvinnan gjordi hann varugan við hvat røtt klokka var, og so vann onkur 5 minuttir. Men tá hevði eg longu lagt saman. Tí eg hevði fylgt boðunum hjá sen-sorinum.

3. Amboðini vit høvdu við hondina var ein stand-ardbók: "Koyriroynd D til vanligan bil". Aftrat hesum var eitt A4-ark har vit skuldu krossa

antin A, B ella C ímill-um 3 valmøguleikar. Standardbókin til koyri-royndina, sum eg fekk útflyggjaða hevði strik-ur og átekningar frá øðrum fól-kum, sum hava stríðst við eftir-ansandi koyriroyndini. Hesar strikur og átekn-ingar tóku nógvu tíð frá mær, tí tað var sera orkymlandi at fáa eina so nógv endurnýtta bók. Minstakrav var, at man fekk eina reina bók uttan viðmerkingar frá øðrum fólki, sum ikki hoyra upprunliga til bókina!

4. Rættast hevði verið, at ein sjálvur hevði havt loyvi at taka orðabók við til koyriroyndina? Komíð var væl inn í timan tá eitt A-4-ark kom inn á borðið við uml. 7-8 orðum umsett til vanligt talumál. Tá hevði eg longu í panikki lopið onkran spurning um tí eg skilti ikki ("móðir")málið!

Hetta eru so hjartasuffini um manglandi karmarnir hjá Bileftirliti Føroya. Nú koma hjartasuffini um teir ófullfiggjaðu spurningar-nir, sum man verður útsett-ur fyri undir eftiransandi koyriroyndini:

A) Tað trongskygt mál-s-liga. Spurt verður um eitt blátt boðskelti við pílinum peikandi niður eftir, t.v.s. eitt skelti, sum eg beri á dagliga runt byin, og sum eg dugi at fyrihalda meg til. Har bleiv spurt um hetta er: A) Farleið? (B) Farbreyt? (C) Akbreyt? Sambært orðabókini hjá Christiani Matras og M.A. Jacobsen og eyka-bindinum hjá J.H.W. Poulsen eru orðini: "Farbreyt" og "Ak-breyt" ikki til í føroyska málinum. Meðan "Far-leið" merkir ("rejse) rute" á danskum. Her vóru góð ráð dýr. Tey stóðu ikki á orðalist-anum hjá Bileftirliti Føroya. Avgerandi er, at eg dumpaði uppá hendan spurningin. Ella rættari sagt: eg dumpaði í (rót)føroyskum!

B) Ein spurningur var um víkiskylði í eini rund-koyring. Her var ikki spurt um treytaleysa víkiskyldu. Tekningin er ring at endurgeva. Men spurningurin var: A) Halda aftur fyri Bili C? B) Halda aftur fyri bili B? C) Halda aftur fyri bæði bili C og B? Eg hevði í hvussu er treytaleysa víkuskylði fyri bil B, og breyt eg hana so gjordi eg meg eisini inn á bil C. Tí valdi eg at svara: "Halda aftur fyri bæði bili C og B?". Men her

E) Ein spurningur var um víkiskylði í eini rund-koyring. Her var ikki spurt um treytaleysa víkiskyldu. Tekningin er ring at endurgeva. Men spurningurin var: A) Halda aftur fyri Bili C? B) Halda aftur fyri bæði bili C og B? Eg hevði í hvussu er treytaleysa víkuskylði fyri bil B, og breyt eg hana so gjordi eg meg eisini inn á bil C. Tí valdi eg at svara: "Halda aftur fyri bæði bili C og B?". Men her

B) Ein spurningur var um víkiskylði í eini rund-koyring. Her var ikki spurt um treytaleysa víkiskyldu. Tekningin er ring at endurgeva. Men spurningurin var: A) Halda aftur fyri Bili C? B) Halda aftur fyri bæði bili C og B? Eg hevði í hvussu er treytaleysa víkuskylði fyri bil B, og breyt eg hana so gjordi eg meg eisini inn á bil C. Tí valdi eg at svara: "Halda aftur fyri bæði bili C og B?". Men her

var eingin góða mamma! Her var ikki nóg týðiligt tilskila hvat næmingurin skal vita fakliga! Men dómurin var skjótur og eirindi-leysur!

F) Ein trupuleiki var eitt kunningarskelti. Her kom eg av óvart at blanda veganummarið og ásetta kilometurtalið til ferjuna. Eitt skelti, sum eg dagliga dugi at fyrihalda meg til. Men har var eingin náði!

Og so vóru tað 5 aðrir spurningar um: Ein skeiv afturumlegging. Steðga við hvitt ljós við jarnbreytar-umløguna (sera viðkom-andi í Føroyum!). Koyrði ov varliga við einum við-festisvagni!!

Plassingar av trýhyrning-inum við neyðsteðg/støðu 50 m. ov langt frá bilinum. Manglandi l. hjálp.

Men sum sagt hevur ein koyrt í 22 ár í havnagøtum sum postmaður, og tíðum eisini sum taxabílførari uttan at hava við nøkrum menniskja skaða. Men hetta verður alt at rokna fyri einki!

Tú situr har við 50 røtt-um og 10 skeivum. Sensor tekur bara og leggur eitt bretti á A-4-arkið við spurningunum og ramsar skjótt reyðar krossar og sigur eirindaleysa dómin: "Tú ert dumpaður".

Á arkinum var givið rúm fyri: trimum karakterum: "Staðið, dumpað/ur ella vurdering!" Eg fekk sum sagt karakterin: "Dump-að/ur". Og av tí, at eg hevði lisið uppá sjálvur heima við hús, hetta av tí einføldu orsök, at eg hevði ikki møguleika at melda meg til nakað vikuskiftisskeið hjá einum koyrilærara - har var einki skeið - spurdi eg sensor: "Nær brúkar tú: "Vurdering"?"". Hesi mini rættindi fekk eg ikki nakað at vita um, bert at eg var "dumpaður"! Eg var sum danir siga: "I saksen".

Tí spyrji eg landsstýris-mannin í vinnumálum, sum varðar av Bileftirliti Fø-oya. Er Bileftirlit Føroya bert eitt litið kongaríki har starvsfólk tess kunnu fara við og ómyndiggera land-sins borgarar, sum teimum lystir best? Umframt ómyndigðering upplivir ein at bliva ómyndkyrt og nið-urgjórdur!

P.S. Ironiskt nokk er staðið har eg bleiv steðgaður av lögregluni bert fáar 100 metrar frá tí staðnum har eg bleiv álopin í taxabili av ferðafólki undir taxakoyr-ing. Hetta hendi eitt knapt ár áðrenn eg ólukkutið koyrði 82 km/t, eisini undir taxakoyring. Tilburðurin

Hin »fíggjartungi« Skúladepilin við Marknagil

Egon Øregaard
skúlastjóri á Tekniska Skúlanum Tórshavn

Á vári 2003 setti táver-andi landsstýrismaðurin í mentamálum eina byggingevnd at fyrireika bygging av Skúladepli við Marknagil. Aftan á eitt sera »effektivt« og dygdargott arbeiði var eitt álitíð lagt fyri Mentamálaráðið 28. nov. 2003.

Valið, sum kom í ótið, steðgaði fyríbils, hesari framúr víðskygdu og framtíðarrættaðu ætlan.

Eg vil bert gera við-merking um tað, sum av onkrum hevur verið bor-ið upp á mál, **at ætlanin er ein ov stór fíggjarlig avbjóðing**. Eg eri als ikki samdur við teimum sum halda tað.

Tað niðanfyrirstand-andi er ikki ein vísinda-lig útreining av ávirk-anini, sum ein stór iløga í alment byggivirksemi hevur á føroyska búskapin. Hetta er eitt ein-falt sjónarmið, sæð í mun til sjónarmiðið, at tað er ov kostnaðarmik-ið, og ikki røðiligt at fara undir eina so stóra iløguætlan, sum Skúla-depilin við Marknagil.

Síðani seinast í 1990'unum hevur grundgevingin fyri ikki at fara undir bygging av skúlum verið, at nú vóru so góðar tíðir. Virksemið í landininum, (serliga innan byggivinnuna í miðstaðarøkkinum) var so stórt, at tað var óða-mannaverk at fara undir bygging av almennum

»skúlum«, tí hettar vildi føra »ovurhiting av búskapinum« við sær.

Nær er so rætta tíðin at fara undir almennar byggilogur? Mín niður-støða er, út frá hesum sjónarmiðið, at tað má verða í »niðurgangs-tíðum«. Havast skal í huga, at landskassin við slíkum iløgum kemur at

varð meldaður til lögregl-una. Teir vóru bidnir at koma á staðið beinavegin. Eg var sligin og sparkaður av hesum ferðafólkunum, sum eru kend fyri harðskap og onnur lógarbrot. Politiið hevur ikki rætt hond frá síðu í hesum málinum. Eingin dómur er avsgadur í hesum málinum. Einki er hent hóast eg ofta havi rykt eftir hesum málinum. Hesi bæði málini standa í sterk-

ari andsøgn við hvørja aðra. Bagatellin verður prioriterað fram um brots-gerðina. Og var tað onkur, sum segði, at Politiið bleiv verri, um tað bleiv før-oyiskt??

Vónandi klárar Bjarni Djurholm at svara hesum?